

Спільна Н.П.

кандидат економічних наук, професор, професор кафедри
економіки підприємства та корпоративного управління
Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова

Хан Є.В.

студентка 4 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет імені І.І Мечникова

ЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Комерційні банки і вся банківська система в цілому покликані уособлювати надійність і безпеку, адже від ефективного функціонування банківських установ залежить розвиток економіки країни та добробут населення. Банківська діяльність нерозривно пов'язана з ризиком. Кредитний ризик є найскладнішим і найбільш важко прогнозованим, він займає провідне місце в системі банківських ризиків, тому що, кредитний ризик не тільки негативно впливає на прибутковість та платоспроможність банку, а ще й тому, що він також породжує інші ризики, через що важливим є своєчасне попередження, виявлення та мінімізація кредитних ризиків.

Вагомий внесок у дослідження проблем подальшого вдосконалення функціонування банківської системи, зокрема процесу управління ризиками

кредитних операції банків, розробку теоретичних положень та методологічних підходів до оцінки і управління банківськими ризиками зробили такі провідні вітчизняні вчені-економісти, як: О.В. Дзюблюк, О.В. Васюренко, М.Д. Білик, Л.А. Бондаренко, В.В. Вітлінський, В.І. Грушко, А.І. Степаненко та інші.

Незважаючи на глибину наукових досліджень у цій сфері, наявні розробки і рекомендації не дають цілісного уявлення про природу кредитного ризику, його види; мало вивчені можливості адаптації України до умов вироблених світовою практикою моделей аналізу, оцінки і прогнозування кредитного ризику; бракує практичних рекомендацій щодо застосування сучасних методів і моделей оцінювання кредитного ризику в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Все зазначене вище обумовлює актуальність удосконалення методів оцінки кредитного ризику і їх практичної реалізації у вигляді спеціалізованої інформаційно-аналітичної системи, призначеної для використання ризик-менеджментом банку.

Метою статті є пізнання поняття «кредитний ризик» та вивчення його впливу на процес кредитування.

Одним з найголовніших напрямів діяльності банківських установ є кредитні операції. У структурі активів банків України кредити становлять близько 50-70% їхнього загального обсягу та забезпечують 2/3 усіх доходів банківської діяльності. Так як банківська діяльність є ризиковою, а кредит є найприбутковішим банківським активом, то відповідно до глосарія банківської термінології, кредитний ризик визначається, як наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [1].

У банківській діяльності вирізняються два рівні кредитного ризику:

1) кредитний ризик щодо кредитної угоди (ймовірність того, що позичальник не зможе повернути борг згідно з умовами договору і при цьому банку не вдається своєчасно та в повному обсязі скористатися забезпеченням позики для покриття можливих втрат);

2) портфельний кредитний ризик (середньозважена величина ризиків щодо всіх угод кредитного портфеля, де вагомими є частки сум угод у загальній сумі кредитного портфеля) [2].

Основні причини виникнення кредитного ризику на рівні окремої позики: нездатність позичальника до створення адекватного грошового потоку; ризик ліквідності застави; моральні та етичні характеристики позичальника.

До чинників, які збільшують ризик кредитного портфеля банку, належать: надмірна концентрація — зосередження кредитів в одному із секторів економіки; надмірна диверсифікація; валютний ризик кредитного портфеля; структура портфеля, якщо він сформований лише з урахуванням потреб клієнтів, а не самого банку [3].

В цілому управління кредитним ризиком можна розглядати як сукупність заходів, спрямованих на мінімізацію витрат з метою встановлення оптимального співвідношення доходності та ризику. Метою такої діяльності є створення умов захисту кредитора шляхом встановлення лімітів та

диверсифікації строків позик, провадження належної аналітичної діагностики фінансового стану позичальника, яка повинна передбачати аналіз грошових потоків клієнта та комплексний аналіз його кредитоспроможності, вибір оптимальної форми забезпечення кредиту.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що головним завданням управління кредитними ризиками є визначення ступеня допустимості та виправданості того чи іншого ризику і прийняття практичного рішення, спрямованого або на використання ризикових ситуацій, або на вироблення системи заходів, що зменшують небезпеку виникнення збитків банку від проведення тієї чи іншої операції.

Найважливішим питанням для банку є оцінка й регулювання ризикованості кредитного портфеля, як одного з основних напрямків ефективного управління кредитною діяльністю банку, а головна мета процесу управління кредитним портфелем - забезпечення максимальної прибутковості при визначеному рівні ризику.

Література:

1. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України: Глосарій банківської термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

2. Серік Ю.В. Методи управління кредитним ризиком комерційними банками / Серік Ю.В. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №6. – С.149–152.

3. Корнєєв В. В. Управління кредитними ризиками комерційних банків в умовах фінансової кризи / Корнєєв В. В., Пасько С. В. // Наука й економіка. – 2011. – № 1 (21). – С. 38–43.